

ТИПОЛОГІЯ ФЕМІННИХ ОБРАЗІВ У СЕРІЇ РОМАНІВ «ЕНН» Л. М. МОНТГОМЕРІ

TYPOLOGY OF FEMININE IMAGES IN THE SERIES OF NOVELS “ANN” BY L. M. MONTGOMERY

Кравець О. М.,

orcid.org/0000-0001-7428-8535

кандидат філологічних наук, доцент,

*завідувач кафедри історії зарубіжної літератури і класичної філології
Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*

У статті виявлено і проаналізовано типологію жіночих образів, особливості поетики їхнього характеротворення в серії романів «Енн із Зелених Дахів» (“Anne of Green Gables”, 1908–1942) канадської письменниці Л. М. Монтгомері. Виявлено традиції і новаторство романістики авторки, значення створених нею образів для розвитку канадської англомовної прози.

З’ясовано, що у романах Л. М. Монтгомері втілено типові проблеми канадського жіноцтва кінця ХІХ – початку ХХ ст. (дорослішання; соціалізація, входження у світ; стосунки із батьками, однолітками, подругами, чоловіками; пошук свого місця в суспільстві; формування моральних цінностей; побудова гармонійних сімейних стосунків).

У першому романі «Енн із Зелених Дахів» важливу роль в авторській концепції відіграють образи дітей (дівчаток) – Енн Ширлі, Діана Баррі, Рубі Джилліс, Джейн Ендрюс та ін. Зауважмо, що ці персонажі є повторюваними, тобто вони представлені також у романах серії «Енн». Суперечність між «дорослим» (прагматичним, логічним, раціональним) і «дитячим» (фантазійним, вільним, ірраціональним) світосприйняттям є значущою опозицією роману.

Особливістю концепції героїні Л. М. Монтгомері є звернення до композиційного прийому контрасту (молода – стара; заміжня – незаміжня; учителька – домогосподарка; щаслива – нещаслива; «Нова жінка» – «Стара жінка» та ін.). У серії романів «Енн» представлені варіативні моделі «жіночих доль». Авторка концентрує увагу на зображенні суто жіночого світу. На прикладах життєвих історій різних персонажів розкрито складні взаємодії у «жіночому світі», ставлення жінок до життя, роботи, сім’ї, їхні моральні цінності й причини їхніх вчинків. Тож у творах Л. М. Монтгомері знайшли відображення спосіб життя й проблеми жінок у канадському суспільстві кінця ХІХ – початку ХХ ст., а також пошуки жінками свого місця в змінному світі, їхнє прагнення до активної діяльності, творчості й незалежності.

Ключові слова: фемінний дискурс, образ, персонаж, герой/героїня, Л. М. Монтгомері, роман, канадська література.

The article identifies and analyzes the typology of female images, the peculiarities of the poetics of their characterization in the series of novels “Anne of Green Gables” (1908-1942) by the Canadian writer L. M. Montgomery. The author’s traditions and innovations, the significance of the images she created for the development of Canadian English-language prose were revealed.

It is discovered that the novels by L. M. Montgomery show the typical problems of Canadian womanhood of the late 19th – early 20th centuries (growing up; socialization, entry into the world; relationships with parents, peers, girlfriends, men; finding your place in society; formation of moral values; building harmonious family relationships).

In the first novel, “Anne of Green Gables”, an important role in the author’s concept is played by the images of children (girls) – Anne Shirley, Diana Barry, Ruby Gillis, Jane Andrews and others. It is noted that these characters are repetitive, that is, they are also represented in the novels of the series “Anne”. The contradiction between the “adult” (pragmatic, logical, rational) and the “childish” (fantasy, free, irrational) worldview is a significant opposition to the novel.

A feature of the concept of the heroine L. M. Montgomery is an appeal to the compositional reception of contrast (young – old; married – unmarried; teacher – housewife; happy – unhappy; New Woman, etc.) The Ann series of novels presents variable models of “female destinies”. The author focuses on depicting a purely female world. Examples of life stories of different characters reveal the interaction of women with other girls and women, their attitude to life, work, family, their moral values and the reasons for their actions. Therefore, the works of L. M. Montgomery reflect the way of life and the problems of women in the Canadian society of the late nineteenth and early twentieth centuries, as well as women’s search for their place in a changing world, their desire for activism, creativity and independence.

Key words: feminine discourse, image, character, hero/heroine, L. M. Montgomery, novel, Canadian literature.

Постановка проблеми. Важливим для розуміння авторської концепції канадської письменниці Люсі Мод Монтгомері (Lucy Maud Montgomery, 1874–1942) є аналіз образної системи її творів як художнього цілого. У романах цієї авторки зображено велике розмаїття жіночих образів. У серії романів «Енн із Зелених

Дахів» (“Anne of Green Gables”, 1908–1942) розкрито історію життя дівчини на ім’я Енн Ширлі, котра творчо сприймає світ і силою своєї уяви трансформує довкілля. Паралельно із сюжетною лінією Енн у творах розгортаються й інші життєві історії: її подруг, знайомих, сусідок та інших.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми ейдології, в якій досліджуються художні образи, здавна цікавили ще Аристотеля, Платона, Г. В. Ф. Гегеля й інших філософів та естетиків. Хоча поняття «художній образ» широко вживається у літературознавстві, існують розбіжності у трактуванні термінологічних нюансів категорій «образ», «персонаж», «герой/героїня», «дійова особа». Художній образ визначається як «особлива форма художнього структурування дійсності, якій притаманна яскрава предметна чуттєвість» [4, с. 139]; «категорія художньої гносеології, завершений і знаково виражений результат художнього пізнання» [3, с. 378]. На думку науковців, (О. Потєбні [6], Д. Наливайка [5], С. Чернокової [8] та ін.) художній образ є передовсім культурним кодом мистецтва. Мистецтво осягає буття людства, суспільства, особистості, природи в художніх образах. «Художній образ – основа будь-якого художнього тексту, мета і одночасно засіб, альфа і омега тієї «літературності», яка переводить текст у «вищий регістр», робить його мистецтвом» (С. Чернокова) [8, с. 9]. Художній образ поєднує реальний світ і творчий задум митця (художній вимисел), уявлення (або ідею) та конкретне, індивідуальне втілення (в предметах, явищах, особах персонажів тощо).

Отже, у статті ми будемо звертатися до такого визначення художнього образу – це втілення загального (уявлень про життя, людину, людські стосунки, ідеали тощо) в конкретно-чуттєвій формі (тобто в предметах, явищах тощо). Ознаками художнього образу є конкретність, цілість, діалогізм, динамізм, умовність, знаковість, багатозначність, невичерпність, існування в часі.

Для розуміння художнього образу важливим є не тільки те, який зміст у ньому втілено (ідея чи уявлення), але й те, які художні засоби використовує митець для уявлення образу (наприклад, портрет, пейзаж, мова, вчинки тощо). Художній образ виконує різні функції в тексті: це засіб пізнання світу і людини, він втілює духовний ідеал (митця, народу, епохи, людства). Він має естетичну, дидактичну та аксіологічну функції, формуючи уявлення про моральні якості, призначення людини у світі, національні та загальнолюдські цінності. У науковій літературі поняття «образ», «персонаж» і «герой/героїня» «дійова особа» тощо, нерідко використовують як синоніми. Проте українські дослідники З. Кирилюк [2], К. Гнатенко [1], А. Ткаченко [7] розрізняють ці поняття і вважають, що поняття «художній образ» є ширшим. На думку дослідників, персо-

наж або герой/героїня – лише види художнього образу. Персонаж – будь-яка дійова особа літературного твору. Персонажами у творі можуть виступати люди, тварини, олюднені образи речей, явища природи, алегоричні істоти тощо.

Отже, в сучасному літературознавстві категорії «художній образ», «персонаж» і «герой/героїня» є дискусійними. Існують різні підходи до їх визначення. Зважаючи на те, що хоча поміж ними є дещо спільне, вони розрізняються між собою як загальне і конкретне, як ціле і часткове. Персонаж є різновидом художнього образу. А герой/героїня є провідним персонажем у художньому творі. Для кожної епохи, літературного напрямку і течії характерні свої герої/героїні, які є важливими чинниками літературного процесу. Визначення типів героїв/героїнь є важливим для розуміння індивідуального стилю Л. М. Монтгомері та специфіки канадської літератури загалом. У вітчизняному і зарубіжному літературознавстві відсутні наукові студії, присвячені типології фемінних образів у романах Л. М. Монтгомері.

Постановка мети дослідження. Мета статті – проаналізувати типологію жіночих образів та їхні засоби характеротворення в серії романів «Енн із Зелених Дахів» (“Anne of Green Gables”, 1908–1942) Л. М. Монтгомері.

Виклад основного матеріалу. У романах Л. М. Монтгомері представлено широку галерею фемінних образів, оскільки саме жінки є провідними героїнями її творів – зокрема в серії романів «Енн із Зелених Дахів» М. Х. Рубіо вважає, що за складністю системи комунікативних взаємодій і розмаїття стосунків між різними членами суспільства, романи Л. М. Монтгомері можна зіставити з романами британської письменниці Джордж Еліот [16].

Типологія жіночих образів Л. М. Монтгомері має низку ознак – поведінкова модель, соціальний і сімейний статус, вік, портретування і риси характеру. У першому романі «Енн із Зелених Дахів» (“Anne of Green Gables”, 1908) важливу роль в авторській концепції відіграють образи дітей (дівчаток) – Енн Ширлі, Діана Баррі, Рубі Джилліс, Джейн Ендрюс та ін. Зауважмо, що ці персонажі є повторюваними, тобто вони представлені також у романах серії «Енн». Життєвий шлях Енн та її подруг показано впродовж тривалого часу, тож відображено зміни в їхніх долях (здобуття освіти, зміна місця роботи або проживання, зміна сімейного статусу, народження дітей тощо). Натомість інші образи жінок з’являються в романах епізодично – лише як персонажі вставних оповідей, і згодом не фігурують у подальшому сюжеті роману.

Персонажі-діти у творі характеризуються креативним, нестандартним світосприйняттям, бажанням активно пізнавати й змінювати світ довкола себе. Маленька Енн Ширлі, їдучи до ферми Зелени Дахи разом зі своїм новим опікуном Метью Катбертом, втрачає дар мовлення від споглядання краси природи. Згодом дівчинка починає досліджувати околиці містечка Ейвонлі, дає нові назви звичним місцям (the White Way of Delight, Lover's Lane, Willowmere, Violet Vale, the Birch Path), вигадує фантастичні історії про їхніх мешканців. Суперечність між «дорослим» (прагматичним, логічним, раціональним) і «дитячим» (фантазійним, вільним, ірраціональним) світосприйняттям є значущою опозицією роману.

Дослідниця Т. Фрівер звернула увагу на зв'язок образів дівчат у творах Л. М. Монтгомері зі світом літератури й культури: «Героїні Л.М. Монтгомері – це різні типи дівчат. Деякі з них мислять. Деякі активно діють. Хтось сидить вдома. Хтось – на свіжому повітрі. Більшість – мрійниці. Майже всі – читачки» [9]. На думку Т. Фрівер, процес читання у романах Л. М. Монтгомері представлено як активний, творчий процес, що впливає на динаміку образів юних героїнь і згодом зумовлює їхній вибір власного життєвого шляху, пов'язаного з творчою діяльністю (наприклад, Енн Ширлі стає письменницею й журналісткою).

У другому романі «Енн із Ейвонлі» (“Anne of Avonlea”, 1909) образи Енн та її колишніх однокласниць розкриваються як образи молодих фахівців – учительок, які мають навчати й виховувати нове покоління учнів. Образ Енн Ширлі, якій на момент початку оповіді виповнилося «шістнадцять із половиною років», зіставляється з іншими учнями та ученицями, що увиразнює «дитинність» світосприйняття юної героїні: “You both have the advantage of me <...> You're going to teach children who don't know you, but I have to teach my own old schoolmates” [10, p. 34]; “Anne Shirley, you're only pretending to be grown up. I believe when you're alone you're as much a little girl as you ever were” [10, p. 97]. Порівняно з дорослими, діти в романах «Енн із Зелених Дахів» та «Енн із Ейвонлі» прагнуть мислити вільно, бешкетувати, творити, пізнавати нове. Вони втілюють потужне джерело творчої енергії, що змінює все навколо.

У романі «Енн із Шелестких Тополь» (“Anne of Windy Poplars”, 1936) головна героїня продовжує свою педагогічну кар'єру, працюючи на посаді директорки школи в містечку Саммерсайді. У цьому творі з'являється образ «маленької Елізабет» – дівчинки на ім'я Елізабет Грейсон, яка

втратила батьків і жила в непривітній родині пані Кемпбелл. Енн відчула духовну спорідненість із дівчинкою, назвавши її своєю «рідною душею» (“kindred spirit”). Світосприйняття Елізабет відрізняється підвищеною чутливістю до світу краси, природи, літератури – вона сповнена любові до життя й тонко відчуває найменші зміни довкілля. Контраст між ніжною й чутливою особистістю дівчинки і суворістю її прийомної родини розкривається через зображення образів інших жінок у домогосподарстві Кемпбеллів. Зокрема, жінка, яка піклується про Елізабет, має невласне ім'я – «Жінка», що посилює опозицію «дорослий» – «дитячий» світ. Ця Жінка ненавидить котів, забороняє дівчинці гуляти ввечері й вважає свою підопічну «дурненькою». Наприкінці роману Елізабет возз'єднується з батьком завдяки старанням Енн.

Згодом у романі «Енн із Інглсайду» (“Anne of Ingleside”, 1939) з'являються образи дітей Енн і Гілберта Блайтів, а у творі «Діти з Долини Райдуг» (“Rainbow Valley”, 1919) їхніх сусідів – дітей пастора пана Мередіта. У зображенні цих персонажів також значну роль відіграє принцип контрасту: порівняно з маленькими Блайтами (Джемом, Волтером, Нен, Діаною, Ріллою і Ширлі) діти Джона Мередіта постають нещасними, самотніми й занедбаними. Письменниця порушує проблему важливості родинних стосунків, сімейного піклування й любові для ментального здоров'я дітей.

У творі «Діти з Долини Райдуг» зображено долі різних поколінь, кожне з яких має власну історію й долає власні випробування. Образи дорослих жінок (Енн, Діани, Розмарі Вест) у романі розкриваються через їхні взаємини з дітьми й осмислення власного досвіду, фізичних і духовних змін, що відбулися. На початку роману акцентовано зв'язок Енн із «дитинною», «дівочою» частиною її «Я», що втілює духовну молодість головної героїні. Головна героїня усвідомлює, що плин часу незупинний навіть попри її бажання знову стати маленькою дівчинкою. Однак у фіналі твору Енн постає жінкою, котра набуває життєвий досвід і тепер поєднує в собі різні іпостасі.

В «Енн із Інглсайду» показано сприйняття статі з погляду дитини в гумористичному модусі повісткування. Наратор оприявнює дитячі запитання й думки, в яких відображається їхнє сприйняття «жінки» як чогось абстрактного, тобто категорія статі їх не цікавить (“So Jem never heard anything more of the “woman” and didn't care, for he was not interested in the sex” [12]), проте для них органічним є сприйняття родинних і соціаль-

но-побутових ролей жінки (мати, сестра, хатня робітниця та інші): “They were not “women.” They were just Mother and Susan” [12]. З другого боку, поняття «жінка/дівчинка» інтерпретується також з погляду того, які дії дівчаток (порівняно з хлопчиками) є дозволеними або соціально схвалюваними (“I wish I was a girl”, he thought fiercely, “so’s I could cry *and* cry!” [12]).

У романі «Рілла з Інглсайду» (“Rilla of Ingleside”, 1921) образ дівчини-підлітка Рілли Блайт є головним. Саме з погляду Рілли у романі зображено події Першої світової війни та емоції, які переживали канадці в той час. Рілла Блайт – молода дівчина, яка переживає важливий етап свого життя в епоху Першої світової війни. На початку твору вона постає як типовий образ легковажної дівчини (марнославна, зацікавлена лише власними справами), однак з часом вона стикається з великими випробуваннями та розв’язує завдання, які раніше здавалися їй неосяжними. Брат Рілли, Волтер, акцентує увагу на тому, що вона, як і інші жінки, теж пережила складні випробування цієї війни. Спостерігаючи за тим, як її брати й друзі ідуть добровольцями на війну, Рілла прагне приносити користь своїй батьківщині вдома, тому вона організовує роботу молодіжного Червоного Хреста, допомагає рідним і знайомим переживати цей скрутний час. Війна змінила Ріллу: наприкінці роману вона постає як сильна й віддана особистість, яка цінує щирі людські стосунки.

У романах Л. М. Монтгомері утверджується важливість соціального складника життя для жінок і дівчат, зокрема, освіти й роботи. Саме тому оточуючі підтримують Енн, коли вона вирішує вступати до коледжу, а згодом починає працювати в школі. Після смерті Метью Енн стає головною в домі й утримує Маріллу, заробляючи на життя своєю працею. Серед образів молодих вчительок у романі – Енн Ширлі, Стелла Мейнард, Джейн Ендрюс, Рубі Джилліс, Кетрін Брук. На початку ХХ ст. в Канаді професія педагога була однією з небагатьох доступних жінкам професій, і у своїх романах Л. М. Монтгомері утверджує важливість їхньої матеріальної незалежності.

Жінки, які здобувають освіту, є утіленнями образу «Нової жінки» в романах канадської письменниці. Поняття «Нова жінка» (англ. New Woman), що засвідчило зміну гендерних норм, з’явилося наприкінці ХІХ століття. С. Леджер зазначила, що цей термін вперше з’явився в есе Сари Гренд “The New Aspect of the Woman Question” і згодом був популяризований британською романісткою Уїдою (Ouida, 1839–1908;

справжнє ім’я – Марія Луїза Раме (Maria Louise Ramé)) [16]. У культурі кінця ХІХ – початку ХХ ст. «Нова жінка» стала втіленням індивідуальності та особистої незалежності жінок, їхнього активного способу життя, побудови власної кар’єри, участі в житті суспільства на противагу вікторіанським цінностям, що звеличували роль жінок як дружин і матерів, однак не заохочували їх до розвитку в інших сферах життя.

Контрастом до образів «Нових жінок» у романах Л. М. Монтгомері є образи провінційних жінок з обмеженим світоглядом, для яких улюбленим заняттям в житті є пліткування. До цього типу жінок належать образи пані Рейчел Лінд, пані Райт, пані Белл, пані Слоун. Вони виконують функцію «нагляду» за іншими в своїй маленькій спільноті мешканців Ейвонлі. Уже в першому реченні роману «Енн із Зелених Дахів» стверджується, що навіть струмок не міг текти повз будинок пані Лінд, не дотримуючись правил «пристойної поведінки» (“for not even a brook could run past Mrs. Rachel Lynde’s door without due regard for decency and decorum; it probably was conscious that Mrs. Rachel was sitting at her window, keeping a sharp eye on everything that passed, from brooks and children up” [11]). У такий гумористичний спосіб у романі розкрито головні характеристики цього типу жінок – спостережливість, допитливість, прискіпливість, бажання вивідати будь-яку інформацію про життя інших людей. Постійний обмін новинами про великі й маленькі події, що відбуваються в містечку, створюють особливий, суто жіночий дискурс пліткарства. Чутки, які ширяться містечком завдяки жінкам-пліткаркам, показано в романах Л. М. Монтгомері як потужну комунікативну силу, яку бояться інші жителі Ейвонлі.

У романах Л.М. Монтгомері також втілено образи старих дів. У багатьох випадках небажання жінок одружуватися, тобто змінювати соціальний статус, представлено як результат свідомого вибору: наприклад, панни Патті й Марія Спофорд демонструють приклад щасливого співжиття тітки та її племінниці, які подорожують і здають невеличкий будиночок студенткам (Енн та її подругам): “I have never been in Europe in my life, and never expected or wanted to go. But my niece there, Maria Spofford, has taken a fancy to go. Now, you know a young person like Maria can’t go globetrotting alone” [13]; “Maria and I have never married, but we have no objection to other people doing so” [15, p. 24]. Подібний приклад гармонійного співжиття старих дів – тітки Кейт і тітки Четті – наявний і в романі «Енн із Шелестких

Тополь». Панна Корнелія Брайант тривалий час не одружувалася, тому що зневажала чоловіків, натомість прагнула допомагати жінкам і підтримувати їх у скрутних життєвих ситуаціях. “A most inveterate man-hater! <...> She’s got the bitterest tongue and the kindest heart in Four Winds. Wherever there’s any trouble, that woman is there, doing everything to help in the tenderest way. She never says a harsh word about another woman” [15, p. 45].

Іноді образи старих дів постають у комічному світлі – як, наприклад, образи «панянок Ендрюс», котрі є втіленням двох протилежностей, тобто позитивного і негативного світосприйняття. У характеристиці цих персонажів вжито саме слово «дівчата» (“girls”) для підкреслення їхнього статусу незаміжніх жінок: “The Andrews girls had been “girls” for fifty odd years and seemed likely to remain girls to the end of their earthly pilgrimage” [10, p. 56].

Одним із типів жіночих образів у романах письменниці є жінки похилого віку, котрі здебільшого не мають власних дітей і чоловіків, однак стають матерями, усиновивши або в дочеривши дитину. Прикладом такого образу є Марілла Катберт, яка взяла до себе маленьку сирітку Енн Ширлі, а також панна Корнелія Брайант, яка опікувалася безпритульною дівчинкою Мері Венс.

У художньому світі Л. М. Монтгомері також представлено образи жінок, які не одружилися через трагічну історію кохання. Зокрема, Нора Нельсон, яка посварилася із нареченим і згодом пожалкувала про це (“I love Jim...and I want to get married. I want to have a home of my own and be ‘Mrs.’ and shut Aunt Mouser’s mouth” [14, p. 167]), а панна Джанет Світ не могла вийти заміж двадцять років, бо хвора мати нареченого не хотіла, щоб у домі жила інша жінка (“She implored me to promise not to ask you to marry me while she was alive. <...> She just didn’t want another woman – ANY woman – there while she was living. She said if I didn’t promise she’d die right there and I’d have killed her” [13]).

Трагічну історію жіночності спостерігаємо в образі Леслі Мур, яка поховала брата і батька, а згодом вийшла за нелюба, щоб зберегти свій дім. В образі Леслі Мур втілено нерозкритий жіночий потенціал, яким молода дівчина пожертвувала заради своєї родини (“She’s taken care of Dick and she’s never been away from him for eleven years <...> And after all the dreams and hopes she once had! You can imagine what it has been like for her, Anne, dearie – with her beauty and spirit and

pride and cleverness. It’s just been a living death” [15, p. 112]). Образи жінок похилого віку в романах Л. М. Монтгомері можуть мати як позитивне, так і негативне забарвлення. До позитивних образів належать, зокрема, Марілла Катберт і Корнелія Брайант, які піклуються про оточуючих і підтримують інших жінок довкола себе. Проте в романі «Енн із Шелестких Тополь» бачимо образ пані Гібсон, яка маніпулює своєю донькою Поліною за допомогою почуття провини: “Mrs. Adoniram Gibson is eighty and spends her days in a wheelchair. They moved to Summerside fifteen years ago. Pauline, who is forty-five, is the youngest of the family, all her brothers and sisters being married and all of them determined not to have Mrs. Adoniram in their homes. <...> Pauline dares not do anything without asking her mother. She can’t even buy her own clothes...not so much as a pair of stockings” [14, pp. 123–124].

З часом Енн доводиться більш близько спілкуватися з неприємною родичкою свого чоловіка – тітонькою Мері-Марією Блайт, яка зневажає Енн, втручається у виховання її дітей, поводить себе нетактовно і навіть нахабно (“Is that jolly old soul of a Mary Maria just tormenting you to death?” [12, p. 100]; “She says Mary Maria Blythe never had a friend in her life. She says her name should be Blight, not Blythe” [12, p. 101]).

Висновки. Отже, у романах Л. М. Монтгомері втілено типові проблеми канадського жіноцтва кінця XIX – початку XX ст.: дорослішання; стосунки із батьками, однолітками, подругами, чоловіками; пошук свого місця в суспільстві; формування моральних цінностей; побудова гармонійних сімейних стосунків. Особливістю концепції героїні авторки є звернення до композиційного прийому контрасту (молода – стара; заміжня – незаміжня; учителька – домогосподарка; щаслива – нещаслива; «Нова жінка» – «Стара жінка» та ін.). У серії романів «Енн» представлені варіативні моделі «жіночих доль». Авторка концентрує увагу на зображенні суто жіночого світу. На прикладах життєвих історій різних персонажів розкрито взаємодії жінок з іншими дівчатами й жінками, їхнє ставлення до життя, роботи, сім’ї, моральні цінності й причини їхніх вчинків. Тож у творах Л. М. Монтгомері знайшли відображення спосіб життя й проблеми жінок у канадському суспільстві кінця XIX – початку XX ст., а також пошуки жінками свого місця в змінному світі, їхнє прагнення до активної діяльності, творчості й незалежності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гнатенко К. І. Проблеми вивчення художнього образу в літературному творі. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського: збірник наукових праць. Серія: філологічні науки (літературознавство). Миколаїв, 2016. № 1 (17). С. 59–64.
2. Кирилюк З.В. Характер – основа образу літературного героя. *Всесвітня література та культура в навчальних закладах України*. 2000. № 5. С. 45–48.
3. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / за ред. А. Волкова та ін. Чернівці : Золоті литаври, 2001. 636 с.
4. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю.І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 2 : М – Я. 624 с.
5. Наливайко Д.С. Теорія літератури і компаративістика. К.: Києво-Могилянська академія, 2001. 347 с.
6. Потебня О.О. Думка й мова. Естетика і поетика слова. Київ : Мистецтво, 1985. С. 32–71.
7. Ткаченко А.В. Художній образ як ключове поняття в естетичному вихованні. *Наука і освіта*. 2016. № 12. С. 63–67.
8. Chernokova Y. The Essence of an Image in English-American Imagism: Singular Versus Universal. «Вісник Університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Філологічні науки». № 1 (25) 2023. С. 8–19.
9. Frever, T.S. Seeing Female Readers, Reading Female Readers, Making Meta-Readers: Montgomery as Depictor and Creator of Scholars. *Journal of L.M. Montgomery Studies*. 2021. <https://doi.org/10.32393/jlmms/2021.0006>
10. Montgomery, L.M. *Anne of Avonlea*. London : Puffin Books, 2009. 400 p.
11. Montgomery, L.M. *Anne of Green Gables*. London : Puffin Books, 2008. 464 p.
12. Montgomery, L.M. *Anne of Ingleside*. London : Puffin Books, 2015. 448 p.
13. Montgomery, L.M. *Anne of the Island*. New York : Bantam Books, 1980. 247 p.
14. Montgomery, L.M. *Anne of Windy Willows*. London : Puffin Books, 2015. 432 p.
15. Montgomery, L.M. *Anne's House of Dreams*. London : Puffin Books, 2015. 320 p.
16. Rubio, M.H. *Lucy Maud Montgomery: The Gift of Wings*. Toronto : Anchor Canada, 2010. 720 p.